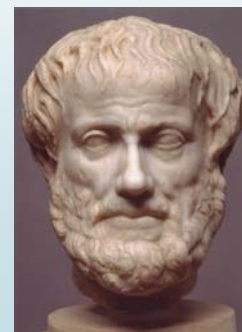
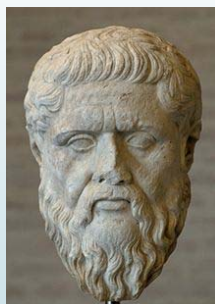
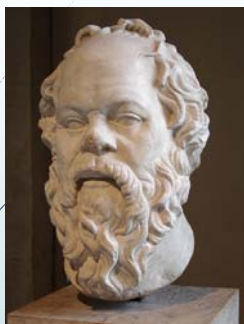

Etikk og etisk refleksjon

Mona Pedersen Unnerud
Leder av Yrkesetisk råd, YER

Sokrates – Platon - Aristoteles

Den gyldne middelvei

Last

Feighet

Gjerrighet

Underdanighet

Dyd

Mot

Gavmildhet

Stolthet

Last

Dumdristighet

Sløseri

Hovmod

Etikk i hverdagen «ethos» = læren om moral

- Skikk og bruk
- Hva er godt?
- Hva er det rette?
- Hvordan bør man oppføre seg?
- En norm for individets ord og handlinger

Etikk og moral

- Moral er hvordan vi handler
- Etikk er hvorfor handler vi slik vi gjør
- Etiske spørsmål handler om hvordan det bør være
- Etisk refleksjon dreier seg om å tenke høyt omkring en situasjon

Etiske spørsmål handler om hvordan det «bør» være

- Etikk er teori
- Moral er praksis
- Etikk er systematisk refleksjon over moralsk praksis

Etikkens hovedspørsmål

- Det er ikke alltid det står mellom rett og galt
- To eller flere dårlige løsninger
- Hvordan kan jeg begrunne at en handling er bedre enn en annen når jeg skal velge mellom to eller flere like dårlige løsninger?

- Lovlige, men etisk tvilsomme handlinger
- Lovlige og etiske aksepterte handlinger
- Ulovlige, men etisk akseptert handlinger

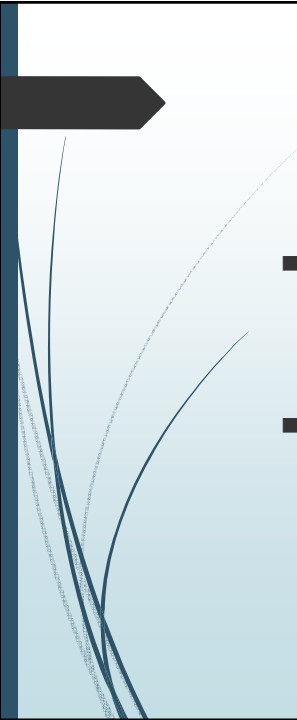

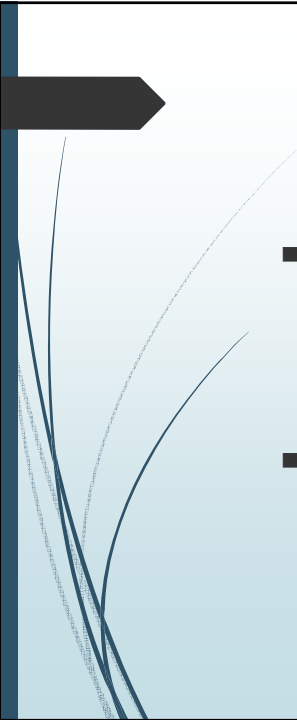

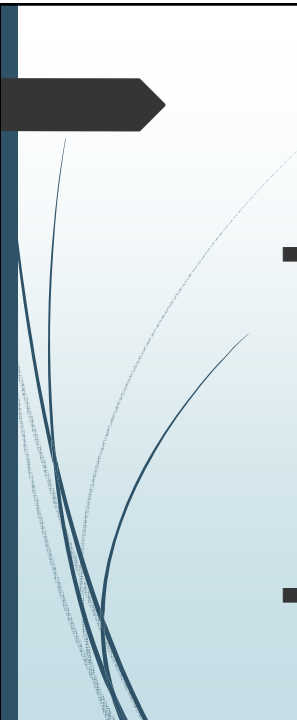
YRKESETISKE RETNINGSLINJER PUNKT 1

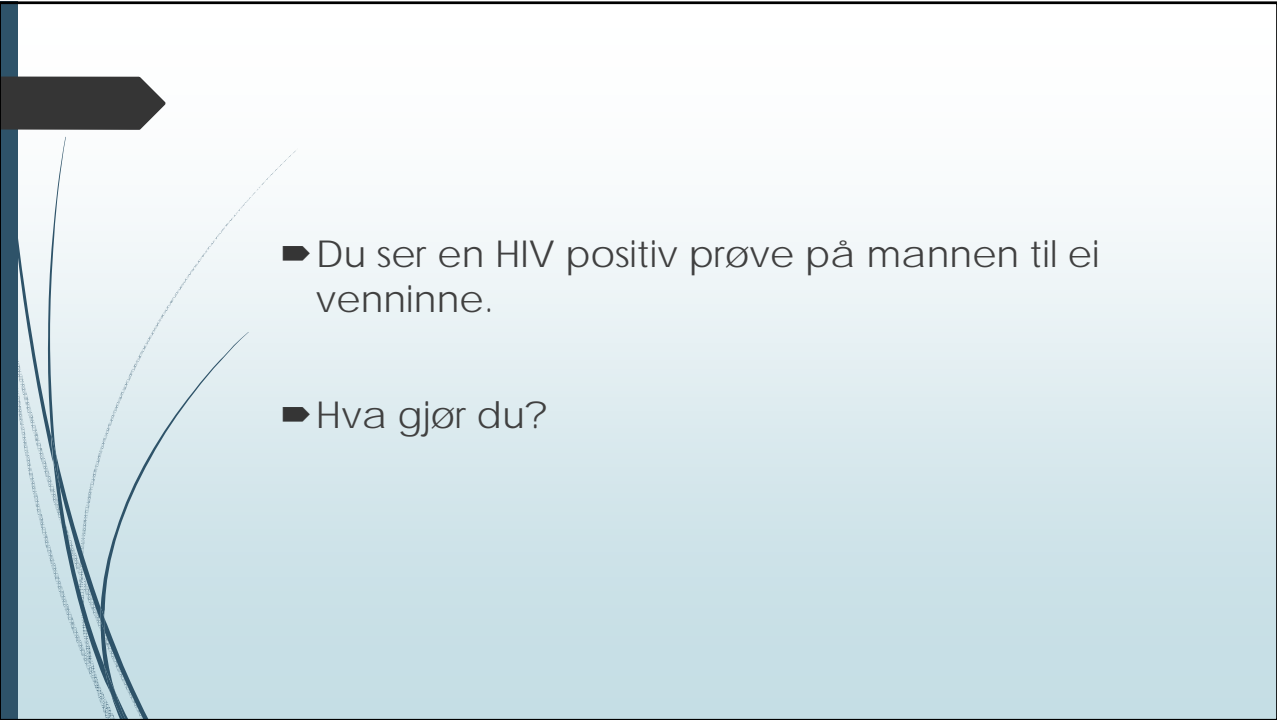
Bioingeniøren viser respekt for liv og for menneskets iboende verdighet

-Ethvert menneske har i seg selv en iboende verdighet og lik rett til respekt uavhengig av kjønn, alder, kultur, etnisk tilhørighet, religion, politisk oppfatning, sykdom og livssituasjon.

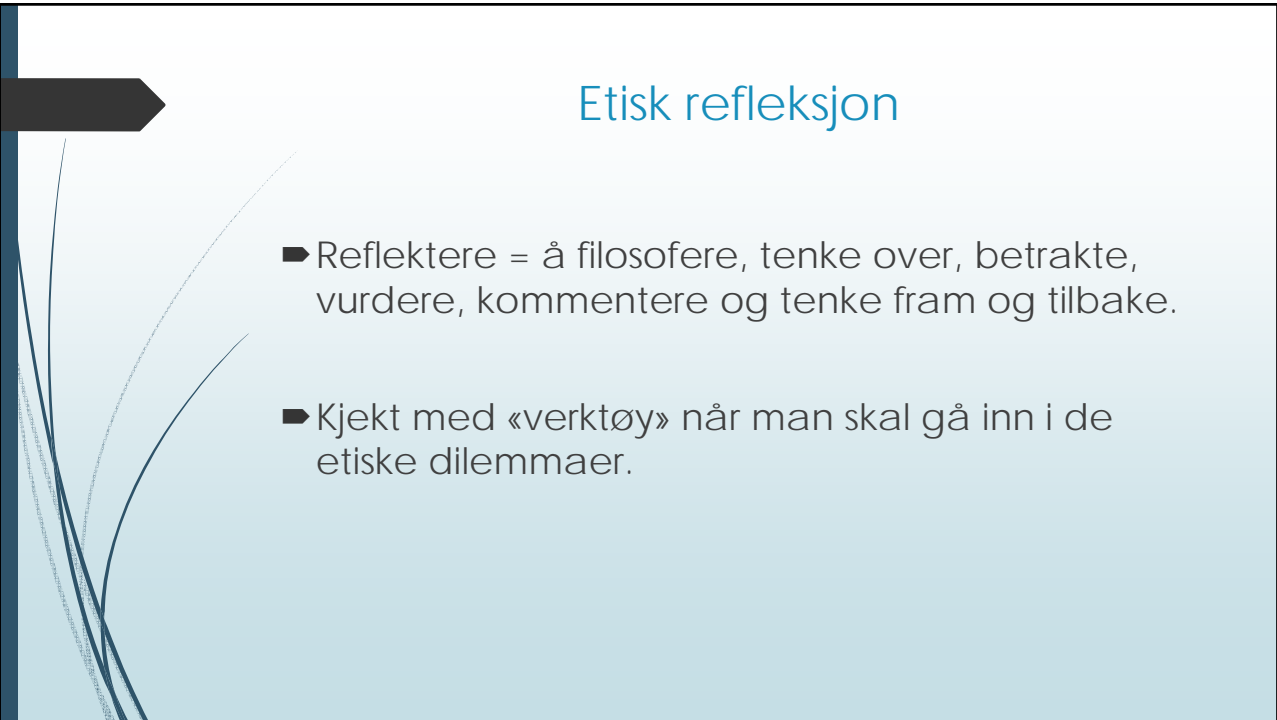
-
- En blodgiver nekter å tappes av din kollega, fordi hun bruker hijab.
 - Hva gjør du?

-
- Et ektepar kommer for å gi blod. Hun blir ikke godkjent, pga. tilfeldig sexpartner. Mannen kommer så inn for å tappe.
 - Hva gjør du med blodet hans?

-
- En giver du kjenner godt kommer for å gi blod. Du tapper og prater med giveren, og han/hun spør hvordan det går med «NN», som dere begge kjenner. Det er flere på tapperommet. («NN» er for eksempel alvorlig syk eller midt i en skilsmisse.)
 - Hva gjør du?

-
- Du ser en HIV positiv prøve på mannen til ei venninne.
 - Hva gjør du?

Etisk refleksjon

-
- Reflektere = å filosofere, tenke over, betrakte, vurdere, kommentere og tenke fram og tilbake.
 - Kjekt med «verktøy» når man skal gå inn i de etiske dilemmaer.

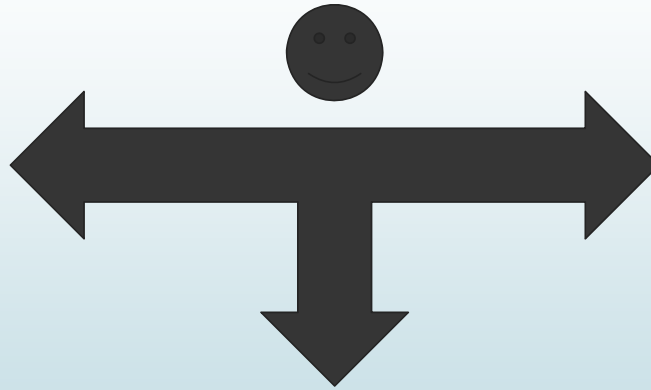
Hvorfor etisk refleksjon?

- Bli bevisst på våre verdier
- Åpner for dialog/samtale
- Preges av ydmykhet og åpenhet
- Nye perspektiv og kunnskap
- Bedre forberedt neste gang

Etisk refleksjon

- Hva er dilemma?
- Hvem er involvert?
- Hvilke verdier og prinsipper skal vektlegges?
- Mulige konsekvenser av valget?
- Velge ett av alternativene

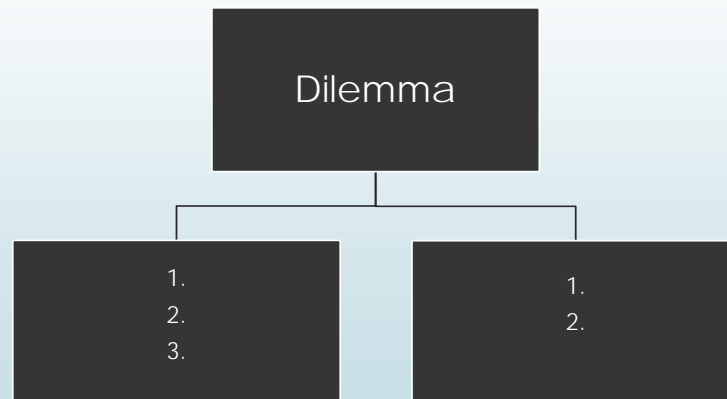
Hva er dilemma?

Et dilemma

- Ulike verdier eller normer kommer i konflikt med hverandre
- Det som er rett for én, kan bli feil for en annen
- Ingen av løsningene er nødvendigvis gode

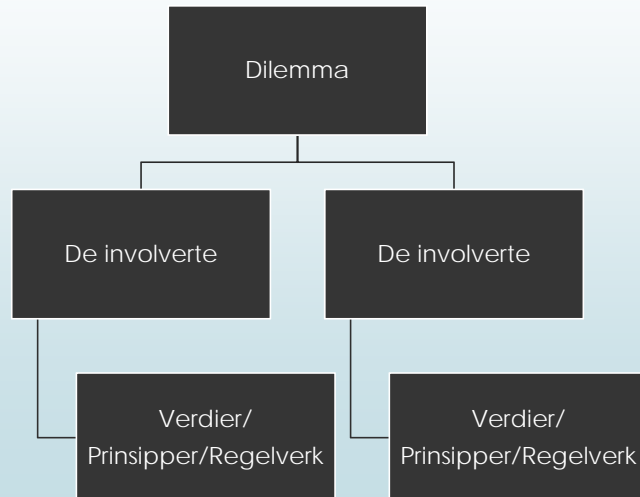
Hvem er involvert?

De involverte

- Pårørende
- Andre pasienter
- Kollegaer (kanskje delt 30/70)
- Ledelsen
- Helsemyndighetene
- Pasientombudet

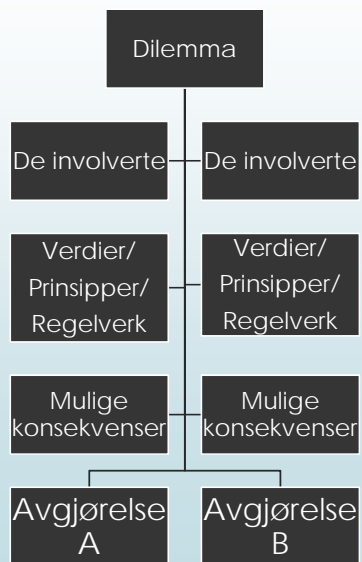
Hvilke verdier/prinsipper/regelverk skal vektlegges?

En verdi – «kvaliteten ved noe»

- Subjektive, situasjonsbestemt, åpne og skjulte
 - Samfunnsverdier: solidaritet, likhet, frihet og fellesskap. (Andre samfunn: Høflighet, respekt for eldre generasjon, ære står over liv)
 - Personlige verdier: kjærlighet, trygghet, ærlighet, lagånd, mot
- Ulike verdisyn kan skape konflikter

Mulige konsekvenser av valget?

«Den beste handlingen er den som frembringer mer godt, eller mindre vondt, enn alternative handlinger.»

Foto: Annette Larsen

«Du er mer enn din virksomhet,
mer enn ditt yrke, ditt fag, ditt
arbeid. Du er i første rekke et
menneske.»

Phil Bosman

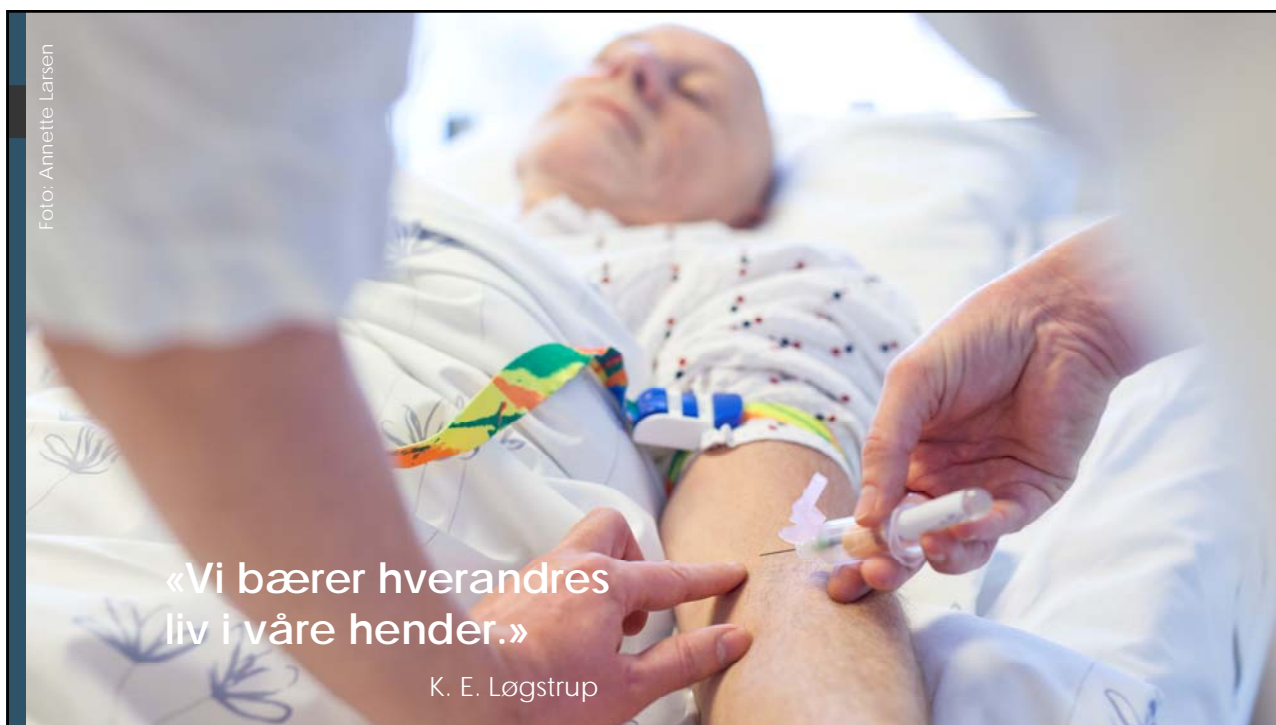

Foto: Annette Larsen

«Vi bærer hverandres
liv i våre hender.»

K. E. Løgstrup

Takk for
oppmerksomheten!